

Notat til lunsjseminar: Alkohol

28. april 11.30-12.30 inviterer Actis til lunsjseminar om alkoholpolitikk. På lunsjseminaret ønsker vi å få innspill fra medlemsorganisasjonene som kan tas med inn i det videre arbeidet med plattformene som skal vedtas på kongressen i september. Nedenfor har vi beskrevet tre temaer vi er spesielt interesserte i innspill på.

1 Nye tiltak for å forebygge alkoholbruk blant unge

Fra årtusenskiftet og frem til 2015 var det en nedadgående trend i alkoholkonsum blant ungdommer. Nå ser man tendenser til at denne trenden flater ut. Andelen 15- og 16-åringer som har drukket de siste 30 dagene har økt med to prosentpoeng, fra 23 prosent til 25 prosent mellom 2015 og 2019. Denne økningen ser man både hos jenter og hos gutter.

I Ungdata-undersøkelsen sier 14 prosent av de spurte at de drikke én til tre ganger i måneden. På ungdomsskolen drakk 5 prosent av elevene minst én gang i måneden. På videregående var tilsvarende tall 35 prosent.

Norske ungdommer har et lavt alkoholkonsum sammenlignet med ungdommer i andre land, men norske ungdommer drikker mer når de først drikker. I Norge drakk ungdommer i snitt 6.7 cl alkohol. Snittet i Europa ligger på 4cl.

I den nåværende alkoholplattformen har Actis et mål for drikking blant ungdom: «Andelen ungdom som oppgir å ikke ha drukket alkohol før fylte 17 år skal økes til 75 prosent.» Tar man utgangspunkt i Ungdata-tallene, tilsvarende tall i dag 33,5 prosent. I Espad-undersøkelsen oppgir 47% at de ikke har drukket alkohol.

Vi ønsker innspill på nye tiltak vi kan inkludere i plattformene som omhandler forebygging av alkoholbruk blant unge. Her kan man særlig tenke på hvilke tiltak som kan iverksettes for å nå målet i Actis sin plattform om andelen som ikke har drukket alkohol før fylte 17, og på hvordan vi kan redusere beruselsesdrikking blant norske ungdommer.

Statistikk:

[Alkoholbruk blant ungdom - FHI](#)

[ODA Open Digital Archive: Ungdata 2021. Nasjonale resultater \(oslomet.no\)](#)

2 Hvordan imøtekomme teknologiske utfordringer

Ny teknologi har det siste tiåret endret samfunnet og på mange måter gjort hverdagen vår enklere. På mange områder har dette ført til en positiv utvikling hvor varer og tjenester er mer tilgjengelige enn før.

Samtidig stiller den teknologiske utviklingen oss overfor nye utfordringer, også i alkoholpolitikken. Da alkoholloven ble vedtatt i 1986 hadde man ikke de samme teknologiske mulighetene som man har nå.

Det er særlig tre punkter man ser at ny teknologi utfordrer alkoholloven:

1. Selvbetjente kasser
2. Selvbetjente butikker
3. Netthandel

Utfordringer med selvbetjente kasser:

- Får man registrert fingeravtrykk én gang, har man i teorien ubegrenset adgang til å kjøpe alkohol i butikkjeden hvor fingeravtrykket er registrert
- Vanskelig å utføre sosial kontroll

Utfordringer med selvbetjente butikker

- Gjør det vanskelig å utføre alderskontroll og sosial kontroll på grunn av manglende fysisk bemanning
- Stiller store krav til teknologien
- Det er forbudt å selge alkohol fra automat
- Selvbetjente butikker ivaretar distriktshensyn, men hva med folkehelsehensyn?

Utfordringer med netthandel

- Hjemkjøring av alkohol utenom fastsatte salgstider for alkohol
- Legitimasjonssjekk og sosial kontroll på leveringstidspunkt

Hva sier reglene i dag?

- Forbud mot å selge alkohol til personer under 18 (personer under 20 for alkoholholdig drikk gruppe 3)
- Forbud mot å selge alkohol til synlig beruset person
- Forbud mot å selge alkohol fra automat
- Alderskontroll og sosial kontroll skal foretas på leveringstidspunkt og ikke kjøpstidspunkt.

Vi ønsker innspill på hvordan Actis skal forholde seg til den teknologiske utviklingen fremover. Hvordan kan vi sørge for at reglene i Alkoholoven blir overholdt når fysisk bemanning blir erstattet av kameraer og fingeravtrykksskannere? Hva er holdningen vår til at stadig flere selskaper (Foodora, Wolt og Oda for eksempel) får kjøre hjem alkohol, og hvordan kan vi sikre at kontrollen er god nok her? Hva tenker vi om nasjonale salgsbevillinger, og hvordan skal vi sikre at folkehelse blir satt fremfor næringslivs- og forbrukerhensyn ved tildeling av salgs- og skjenkebevilling?

3 Nye tiltak for å redusere skadelig konsum

I den nåværende plattformen lister Actis opp en rekke tiltak som skal bidra til å redusere det skadelige konsumet av alkohol. Disse tiltakene er basert på Verdens helseorganisasjons anbefalinger for å begrense alkoholkonsumet: (1) Begrense tilgjengeligheten, (2) Alkoholavgifter og (3) Forbud mot eller begrensninger på alkoholreklame.

Blant tiltakene Actis foreslår i dag er:

- Opprettholdelse av Vinmonopolet
- Alkoholavgifter som holder tritt med lønns- og prisøkning
- Opprettholdelse av reklameforbudet
- Flere alkoholfrie arenaer
- Innskrenking av nasjonal maksgrense for skjenketid fra 03.00 til 02.00
- Avskaffe taxfree
- Begrensede salgstider for alkoholholdige drikker
- Innskrenking av det nasjonale prikkbelastningssystemet

Det som kjennetegner mye av Actis sin alkoholpolitikk er et ønske om å stramme inn eller beholde reglene som de er.

Det vi ønsker innspill på er nye tiltak som kan bidra til å redusere alkoholkonsumet. Vi utfordrer spesielt medlemsorganisasjonene på om det finnes tiltak som ikke handler om innskrenkinger eller opprettholdelse av dagens situasjon, men som kan bidra med noe nytt inn i norsk alkoholpolitikk.

Proessen videre etter lunsjseminaret:

- Endelig frist for innspill til plattformene er satt til 1. juni
- Endringsinnspillene blir behandlet på styremøte 13. juni og på styremøte 22. august
- Plattformene med styrets innstilling blir sendt ut til organisasjonen 27. august